

TRILÓGIA

Fehér Kálmán

MAGVETŐK

Örökké csak a jobb lábukat tették előre. A balt maguk után húzták, mintha nagy sebek bénították volna és emelni se tudnák.

Hosszú mély csikok maradtak utánuk.

Bal kezükkel dolgoztak.

Minden magvető balos volt. Örökölték. Apáról fiúra szállt a föld, az ég és a madarak is.

Hiába tanították, hiába verték őket az iskolában. Cserzett bőrük még vastagabb lett. Szép szóval sem értek el sokat, esetleg azt, hogy időről időre messzebből köszöntek. Különben a szép beszéd sem fogott rajtuk. Balosak maradtak.

A búzát is bal kezükkel dobálták. Minden lépésnél a tarisznyába nyúltak és megdobták az eget.

Ahogy a kezük meglendült, fekete madarak csaptak le a húsos, rozszaszínű szemekre. Rá se hederítettek a magvetőkre. Ott suhogtak fölöttük. Egy hangot sem hallattak, és még kevésbé voltak énekesmadarak, ahogy a hír járta róluk. Csúnya, fölborzolt tollazatukból néha kihullott egy-egy szál.

Csőrük sűrűn koppant a szemeken.

A földre sohasem szálltak le.

A magvetők már megszokták őket. Látták már gyerekkorukban is, amikor le-föl szaladgáltak a földeken és kapkodták elhullajtott tollaikat. Először annyi tollat akartak gyűjteni, hogy elég legyen tollruhának. Azt hitték, akkor ők is nagy fekete madarakká válnak, olyanokká, amelyek hangtalanul a magok közé csapódhatnak és megtömhetik begyüket. Legénykorukban már csak abban reménykedtek, hogy majd elszóráják tollaikat és egyenként, vagy ha az isten is úgy akarja, egyszerre leesnek a földre. Később, amikor már családos apák lettek,

többé rá se néztek a madarakra, csak a földet bámulták és az eget dobálták maggal meg káromlással.

Néha elmosolyodtak, ha észrevették a gyerekeket, amint rohangásznak a tollak után, vagy amikor legényfiuk az égre nézett és sóhajtott.

Kerítések lettek a lábuk után húzott csikókból, hiába boronálták. Köréjük állította a nappal és az este, és még halálukkal sem menekültek meg tőle. Hiába forgatták a földet, hiába szántották, ráismertek minden csontra, minden lehullott madársontra. Ráismertek a madárra. Tudták, hogy mi volt a szokása, mennyit evett, mikor jelent meg a fejük felett, meddig keringett, míg lecsapott a rózsaszínű szemekre, hogy mennyi tollat hullajtott, meddig élt, és mi lett a veszte.

A legtöbbnek a begye lett a veszte.

Voltak olyanok is, amelyeket reggelre kitekert nyakkal találtak a földön. Napokig ott heverték, senki sem bántotta őket. Elvesztették minden varázsukat. Tollukat sem bántották a gyerekek, a legények sem néztek le rájuk sóhajtózva, csak az asszonyok sajnálták meg őket nagy sokára, és lábukkal gödröt kapartak, és abba lökték bele. Ám lehet, hogy az asszonyok sem sajnálták őket, csak túl bűdösek voltak.

A vonatokra haragudtak legjobban.

Ilyenkor, vetéskor sűrűbben jártak erre a vonatok. Valamilyen szeton volt, vagy vásár. Közelben volt a gócpont. Itt volt a híd és természetesen a folyó, a szürke, a Zab.

Minden órában hallották.

Már messziről hallották.

Kifakadt a kék gömb és hosszan sípolt, ahogy a levegő elhagyta. Az emberek elhányták tarisznyáikat, kapáikat és rohanni kezdtek. Elejében még csak várták a vonatokat, bíztak abban, hogy felveszi őket és elviszi dús levegőjű tájakra, ahol kevesebb fekete madár köröz.

Integettek, hadonásztak, kiabáltak.

A gömbből tovább sípolt, sistergett a levegő. Mire a vonat keresztül-fúrta, már alig maradt. Az emberek feje lekókadtt, elernyedtek. Az ég közelebb került a fejükhöz, és ha felhő takarta is a napot, most fölszakadt. Kibukkant a nap. Sokkal, de sokkal közelebb volt. Majdnem a fejük fölött, attól rettegtek, hogy rájuk esik. Pörzsölt.

Lehajtott fejjel kullogtak vissza a tarisznyáikhoz és kapáikhoz.

Igaz, mindez csak délelőttökön történt, akkor még teljesen kilendültek a karok és nem kapkodták vissza, mintha görcsbe rándítaná a fájdalom. Akkor még mindennek értelme volt. Délután már épp csak feltekintettek, és utána meg jobban lehajtották fejüket. A levegő is megrikkult és hideg lett. Minden tagjuk elemyedtt, ellankadt. Nehezebben lélegeztek, több vizet ittak és minduntalan arra panaszkodtak, hogy valami kaparja a torkukat.

Ilyenkor gyűlöltek legjobban a vonatokat.

Állandóan vízért kiabáltak.

Ott ültem a fa tövében, és úgy tettem, mintha nem is hallanám kiáltásukat. Tovább játszadoztam a kókuszdiómmal, amit ott találtam a síneknél. A szakálla telis-tele volt bogáncssal. Szépen megtisztogattam. Emlékszem, ahogy elindultam, egy koronatüskébe is beleléptem. Másnap tudtam meg, hogy kókuszdió és hogy ennivaló. Azóta nem

válok meg tőle, állandóan magammal hordom. Már egészen sima. Tisz-
tára olyan, mint egy néger fej.

Még most sem gondoltam arra, hogy föltörjem. Igaz, néha a fülem-
hez teszem és rázogatom.

Csak akkor mozdultam, amikor már ordítottak.

Kikapartam a ruhák alól, a földből a kannát, és elindultam.

Rendszerint ilyenkor jöttek a vonatok.

A földek forogni kezdtek, először lassan, majd mind gyorsabban és
gyorsabban, ahogy a vonatok közeledtek. Mint hosszú ostorok csapód-
tak egymáshoz és nagyokat csattantak.

Hatalmas legyezők lettek és legyezték az embereket. A madarak is
elszálltak. Némelyiket elkapta az örvény, megforgatta, a tollait tépte,
majd hintelen eleresztette. Zuhant, forgott és ha szerencséje volt, ak-
kor a vonatra esett és az elvitte. Ha földre esik, többé ugyan nem
kapott volna a szárnya alá szelet. A vonaton még szerencséje lehet.

A föld remegett.

Az emberek föltekintettek és megtörölték izzadt arcukat.

Ettől a kis fuvallattól, amit a földek kavartak, jóízűen megropog-
tak a csontjaik. Fölnéztek és megszédültek. A madarak nélküli ég túl
magas volt. Zavarba jöttek, elszégyellték magukat, mintha bűnt lát-
tak volna, anyaszült meztelen. Hirtelen visszakapták a fejüket, még
mélyebbre hajoltak.

Még nagyobbat ordítottak, ha eszükbe jutott a szomjuk.

Én sem szerettem ilyenkor a vonatokat.

A földek forogni kezdtek, először lassan, majd mind gyorsabban
és gyorsabban, ahogy a vonatok közeledtek. Megforgatták a földeket.

Sohasem ahhoz vittem a vizet, aki kérte. A föld másik végén dol-
gozóhoz mentem, azt kínáltam. Először bambán nézett, majd átkozó-
dott, de azért ivott.

Akkor visszaindultam.

Egész úton azon rettegetem, hogy vonat talál jönni.

V I Z H O R D Ó

Az utóbbi években itt ülök a fa alatt.

Árnyékba hajtom a fejem, számlálom a hangokat, próbálom osz-
tályozni őket, erősségük és színezetük szerint.

Ha erre ráuntam, akkor a fénysugarakat számlálom, azokat a pil-
lanatokat, amikor betörnek a levelek között, ha meglibbenti őket a
szellő.

A hangok szétfoszlanak, a fénysugarak viszont horogra akadnak.

Az ég hosszú családkei himbálóznak a fejem felett. Néha megugra-
nak, eltűnnek, hogy később sokkal csodálatosabban ficáncoljanak
előttem. Bizsergetnek, hívnak, csalogatnak föl, fölfelé.

Néha tényleg fölállok.

Néha a fára is fölmászok, de rámkiabálnak.

Tudom, ha egyszer fönn maradhatnék, úgy, hogy közben nagy csend
lenne körülöttem, ha egyszer nem kiabálnának rám, akkor biztosan

elérném a csalátket, amit nekem szántak, és kirántana a magasba. Csak a lábam látszana.

Láttam már ilyen embereket. Elszakadtak a földtől, a vizektől és a mesétől. A mesétől is, ami fogva tartotta őket.

Mindenkit fogva tart a meséje.

Szép, arányosan fölépített valami ez, fényes akár a tükör, és örökké az ember előtt lebeg. Hol maga töri össze, hol mások törik össze, hol maga akasztja a nyakába, hol mások akasztják.

Minden ember lóg, himbálózik, akár a fénysugárban a kék potrohú, zümmögő döglegyek.

Az utam se különb más utaknál.

Régi kitaposott út, már ezer és ezer vízholdó megjárta ezerszer és ezerszer.

Tele a kanna, üres a kanna.

Üres a kanna, tele a kanna.

Kapkodó kezek, nagy kortyok és a szájszegélyen lecsorgó víz. Először csöppekbe gyülemlik, majd a földre esik, akár az eső, és lesz belőle tenger, folyó, motorban gőz, vagy épp verejték.

A major közel van.

Rövid az út a kútig. Lassan botorkálok, húzom a lábam a porban.

Mindig a melaszosok felé megyek. Szeretem az édességet, bár lehet, hogy nem is édesség az; de a háború után nagyon rászoktunk. Ezzel kereskedtünk a falusiakkal. Mi se ingyen kaptuk, vagy loptuk, vagy kihasználtuk az alkalmat, amikor valamelyik ismerősünk volt a napos, vagy éjjeliór. Sokáig ez volt a kincsesbányánk.

Abban az időben mi jártunk a legszebben.

A kastély berendezése mind-mind lekerült hozzánk.

Mindenki ránkismert, ha megjelentünk a faluban. Senki sem tudta a nevünket, mindenki csak azt mondta, hogy „Réti”, hogy „megjöttek a Rétiék”, hogy „meglátszik rajta: Réti” stb. Még mostanában is sűrűn hallani az emberektől, ha meglátnak valami szépet, vagy valakit, aki csinosan van felöltözve, hogy „ejnye de Réti!”

Azóta ha csak tehetem, belenyomom az öklöm a nagy tartályba, egy kicsit megrázogatom, a többit meg, mire a kúthoz érek, lenyalogatom. Ennyivel adózok a múltnak.

Igaz, sűrűn van hasmenésem tőle, de most legalább nyugodtan ülhetek, ameddig akarok. Nem zavar senki. Nincs ott a Sárga Ember, papírral és ceruzával a kezében, no meg azzal a nagy vekkerrel, amit egy kis állványra helyezett, szembe az ajtókkal, egy kicsit távolabb, hogy mindegyükből látni lehessen. Föléje, szép kis tetőt csinált, hogy se a nap, se az eső ne akadályozza munkájának pontos és példás elvégzésében.

Mindenkinek napjában egyszer lehetett menni klozetra, és nem ücsörgött ám ameddig akart, hanem csak két percre. A vekkert úgy csinálta meg, hogy minden kétpercben csörgött. Csak akkor lehetett be- és kijönni. Akármilyen sürgős volt, nem lehetett előbb bemenni, csak akkor, amikor a vekker csörögni kezdett.

A Sárga Ember pontos és példás munkát végzett.

Pontosan beírta, hogy ki mikor és meddig volt bent. Ha netalán tovább volt bent az illető, akkor azt egy külön füzetbe jegyezte, mert csak napi két perc volt fizetve. A többit levonták a heti bérből.

Legjobban az fizetett rá, akinek hasmenése volt. A hét végén alig kapott fizetést, mert nemcsak hogy levonták azt a bizonyos összeget, hanem még meg is büntették.

Akkoriban nem volt ajánlatos a melaszt bántani. Nem is őrizte senki, ott állhatott szabadon, még a gyerekek se bántották, gondolok azokra, akik már dolgoztak. Akik meg még nem dolgoztak, azok föl se tudtak kapaszkodni a melaszig, de még kevésbé érték el, pedig nem volt magas a tartály.

Lehet hogy nem is tudták, mi van benne.

Mire elérték volna, vagy mire megtudták, hogy mit rejt a nagy tartály, akkorra már azt is megtudták, hogy miért nem szabad bántani.

A Sárga Ember így tulajdonképpen két munkát végzett egyszerre: örködött a klozetoknál, és örök biztonságot nyújtott a melasznak.

Akkortájt én se bántottam a melaszt, de most jólesett, talán nem is az íze miatt. Most szaladgálhattam, nem kénte számon senki.

Mostanában azonban azt rebesgetik, hogy a kannák száma után kapom a fizetésem, és azt is figyelembe veszik, hogy milyen szolgálatkész leszek az emberekhez.

Csak rebesgessék, mindid ki fogok találni valamit: hogy sokan voltak a kúton, hogy ismét lassabban folyt a víz, ami nem is hazugság, mert amióta az a hülye elnök leromboltatta a régi formáját, ami után a nevét is kapta, hogy *Csöngettyűs kút*, azóta nem folyik olyan jól és néha pár percre meg is áll, mintha tiltakozna az új formája ellen, amit az elnök akaratából emeltek köré.

Senkinek sem tetszik. Olyan, mint egy sírkereszt, mint egy emlékmű, amit nem a kút kedvéért emeltek, hanem annak az embernek a kedvéért és dicsőségére, aki elrendelte, hogy ilyen legyen.

Mondták is sokan, sőt ő maga sem tagadta, ha szóba került, hogy azért emeltette, hogy az emberek örökké emlegessék, emlékezzenek rá, hogy mindig eszükbe jusson, amíg csak víz csörgedez a kútból.

Itt született a majorban, és szerette volna, ha a kút ezután nem *Csöngettyűs kútnak*, hanem *Ő. Elnök kútjának* neveznék.

Lerombolta a régit, és újat emelt a helyébe.

Azután máshol folytatta, de mindig vigyázott, hogy a helyébe kerüljön is valami.

Mostanában leginkább a kocsmában látni.

Már nem ő az elnök, és érdekes, az emberek mind gyakrabban és gyakrabban nevezik a *Csöngettyűs kútat* *Ő. Elnök kútjának*.

A kút azonban, mintha létezését vonná kétségbe, apját, anyját és őseit, mind vékonyabban folyik. Van úgy, hogy pár percre meg is áll. Ekkor sokat kell várni, mert összegyűlnek a vízhordók és az aszszonyok.

Mindenkit egyfajta kín és betegség gyötör.

Valaki beszél, a többiek bólogatnak. Néha meg se várják, hogy befejezze, máris folytatják ott, ahonnan el tudják kapni a beszéd fonálát.

Staféta. Ha valaki átveszi, hangosabban folytatja. Mélyebbeket bólogatnak.

A betegségekre és a rossz dolgokra fejüket csóválják, közben hosszú elnyújtott „ó”-kat mondogatnak.

Sohasem szerettem hallgatni őket. Inkább félrehúzódtam, ha nem lehetett fürödni, és néztem, ahogy nagydarab testüket ringatják, mint valami keserű imádsághoz.

Néha föl-föl hangzott az elnyújtott „óóó”.

A hatlovas hintó mindig elkerülte a kutat.

A négy fekete sohasem ugrott félre, csak apró fülüket hegyezték és a lábukat szögletesebben dobálták. Vékony fehér habfoszlányok lebegtek a szájuk körül, félrecsapódtak, mint a sörényük. Apró zöld pontocskák tarkították, amire a madarak csiripelve csaptak le. Vonzolták a csőrükre tapadt nyálat. Párosával tekeregtek láthatatlan utakon.

Néha elejtették a habot, és a medencébe esett.

A gyerekek, ahogy meglátták, fölnyerítettek.

Alkik előbb elérték, azokból lettek a tüzes paripák.

Hintó elé álltak, toporzékolnak, kapáltak, majd amikor szabadjárá engedték őket, örületes tempóban körbe-körbe vágattak, majd hirtelen megugrottak és eltűntek a kanyargós úton.

Válogattak az ennivalóban.

Fölnyerítettek, ha megéreztek, vagy ha meghallották a hintó zörögését. Alig lehetett velük bírni.

Leginkább fürödtem, ha sokáig kellett várni a vízre.

Épp csak megmártóztam. Féltem sokáig benne maradni.

Kiültem a medence szélére, és belelógattam a lábam. Nem sokat segített visszeres lábamnak, csak még jobban megdagadt. Lüktetett. A moslékban sokkal jobb volt.

Estefelé már ott várakoztunk a moslékos medencénél, odaültünk a szélére, és amikor bekeverték a kompás-darás masszát, belelógattuk a lábunkat. Mondták is sokan, hogy ezzel többet ártunk, mint használnunk, de ennek ellenére mégis mindennap ott üldögéltünk a medence körül.

Minden visszeresnek megvolt a maga helye. Alig volt hely, pedig 1256 disznónak keverték benne moslékot. Az aklokat napról napra bővítették, és újakat építettek. Háromszor kellett újra keverni minden etetésnél.

Mindenki szerette a disznókat, de legjobban a visszeresek. Ezzel is úgy voltunk, mint a melasszal. Disznainkat elbújtattuk a sok ezer között, és ha valaki megszorult, akkor jó pénzért beszállítottuk az illető nevére.

Mindenki sopánkodott, amikor megszüntették a beszolgáltatást, de legjobban a visszeresek. Csak mi gyerekek örültünk, hogy megszűnt a beszolgáltatás és nem itt gyűjtik többé a közeli gyár részére a disznókat, mert a moslékostatálakíthattuk fündömedencének, télen meg korcsolyapályát csinálhattunk belőle.

Mindenki szerette a disznókat, talán jobban, mint a melaszt, pedig az tett bennünket különbékké. Legjobban mégis a visszeresek szerették és azok között is Disznó Báró, aki szinte imádta őket. Egy amu-

lettet hordott a nyakában, amiben különböző disznószőrök voltak. Az amuletten egy mangalica domborműve volt.

Egy napon a vályúkban találták meg Disznó Báró csontjait. A koponyája ott maradt a medence egyik sarkában.

Ekkor láttam életemben másodszor ennyi autót.

Először akkor volt, amikor mindenki azt ordította, hogy „lós, lós, lós. Loszloszlosz. Losz-losz ló-óóósz!”.

Most nem kiabáltak. Nagyon is csöndesek voltak.

Mindent lemérték, mindenkit kikérdeztek.

Arra gyanakodtak, hogy szerelmi bánatában lett öngyilkos. Véletlenre vagy gyilkosságra senki sem gondolt. Csak azok gyanakodtak a disznókra, akik már régóta ismerték Disznó Bárót.

Nagyon szerette a disznókat, és valahogy megsejtette, hogy megszűnik a beszolgáltatás.

Másnap azokat a disznókat, amelyeknek a vályúiban csontokat találtak, beszállították a gyárba. Utána mégis parancsba adták, hogy a kerítést deszkákkal kell borítani. Ez ellen a visszerek tiltakoztak legjobban, mert így nem tudták körülülni a moslékot. Nekük viszont később jól jöttek ezek a deszkák, mert egy emelvényt tákolhattunk össze belőlük, amiről kedvünkre ugrálhattunk a medencébe.

Nagyokat csattantunk.

Először én is nagy kedvvel ugráltam, de egyszer, amikor a legnagyobbat ugrottam, amikor a legnagyobbat csattantam, találkoztam Disznó Báróval.

Meglebegett, a ruhája lefoszlott róla, és a húsa is málladozott. Lebegett előttem, és minden pillanatban egy-egy csontja levált a csontvázáról. Hímbálózva sülyedtek. Mellkasán ott lógott az amulett.

Hirtelen a feje is leesett a nyakáról, és nagyot koppant a medence fenekén.

Azóta csak megmártózok a vízben és utána kiülök a medence szélére, onnan látatom a lábam.

A gyerekek most is nagyokat csattannak. Piros hasukat mutogatják, és akié a legpirosabb, az a győztes.

A visszerek leg többje visszatért a piócákhoz. Otthon tartják, rendszerint az ablakban, egy-egy befőttesüvegben. Sokszor panaszkodnak, hogy a moslék sokkal jobb volt.

Ha nem lehet fürdeni, akkor nem várakozok sokáig. Elmegyek a gőzekék felé, ott lajtokban áll a víz. Nem baj, hogy egy kicsit állott, az emberek észre sem veszik. Nekik csak az a fontos, hogy legyen mit inni. Ilyenkor nem érzik a víz ízét.

Minden teli legyen, a kanna is. Teli kanna.

Ha teli van, akkor itt ülök a fa alatt, vagy szombatoként, ha lencseszezon van, akkor lencsét gyűjtök a kanálisban. Ezzel kereskedek mostanában.

Senkinek se kell a melasz.

A beszolgáltatást megszüntették, és a falusiak mind szebben és szebben járnak.

Ritkábban használják a szólásmondást.

Nagyon egyenesek, és nem köszönnek előre, pedig azelőtt még a legöregebbjét sem lehetett megelőzni.

A lencsémbe is válogatnak, pedig a legjobb helyről hordom. Oda csak én merek bemenni, mert sok a pióca.

Mire megszédem magam ezekkel a zöld korongokkal, addigra szinte könnyebbnek és frissebbnek érzem magam.

Kint a parton csak lefricskázom a piókákat.

A legtöbbje azonban, még mielőtt kilépnék a partra, lefordul a bőrömről. Utána csak egy kis piros pont marad.

Alig várom a szombatot.

Míg megszáradok, a gőzekék három holdat is fölszántanak.

Két fekete pók.

Acél nyálukat eregetik. Amelyik fölböszül, az nagy potrohába szívja.

Néha megállnak.

Szuszognak.

Fújatnak.

Az emberek gyengék és gyarlók. Fekete nyálköpetek hevernek körülöttük. Az emberek szerények. Az emberek serényen igyekeznek. Suttognak, sziszegnek. Ezek az emberek sohasem hangosak. Vízért sem ordibálnak, hanem szép csöndesen a lajthoz mennek, megeresztk a csapatot és annyit isznak, amennyit akarnak.

A pókból gép lesz. Az emberekből szintén, de ezt csak a pók tudja, és tovább eregeti potrohából a nyálat. Estére teljesen befonja az embert szép finom szálakkal. Nem siet, tudja, hogy holnap ismét folytathatja munkáját.

A hatalmas ekék még mélyebbre szántanak, addig-addig, míg egyszer két méterig nem jutnak. Ekkor újabb emberek jönnek.

Elejében az új emberek is hangosak. A gép sistereg, csikorog. Mindhiába csorog a nyála, végül is minden rendbe jön, sokkal előbb és sokkal könnyebben, mint ahogy várná az ember, mint ahogy a legelsőkkal történt.

És szántani kezd.

Az első szántást el is boronálja, majd ugarolni kezd. Jóval később már csak szánt, mind mélyebbre és mélyebbre. Egészen két méterig. Ekkor újabb emberek jönnek.

Ha elől megszáradtam, akkor a farom fordítom a gőzekék felé.

Ilyenkor már integetnek az embereim, ha valami sürgős dolog akad a majorban. Rendszerint vetőmagért küldenek.

Már várnak a kikészített zsákok.

Az emberek egyesével állnak. Mindegyikük Sanyi.

Nem mozdulnak, a falnak vetik a hátuk, és emelgetik a lányok szoknyáját. Néha egész a fejükre borítják. Azok lesznek az asszonyaik.

Valaki hozzámjön. „Már vártunk” — mondja.

„Várnak az emberek kint a földeken” — mondom.

Mindenki nevet.

A fejünk felett egyenként jelennek meg a madarak. Köröznek. Fekete tollukat hullajtják. Már majdnem kopaszok, de mégsem esnek le.

És egyszerre tarkállani kezdenek, majd mind világosabb és világosabb tollazatuk nő.

Nem sok időbe telik és nagy hófehér madarak keringenek fölöttünk.

Alig lehet őket látni.

V E T Ő G É P

Nagy fehér madarak keringtek a zsákok fölött.
Gyorsan siklottak.

Föloldódtak a légben, és csak néha tűntek fel egy-egy pillanatra, amikor kitárt szárnyuk eltakarta a napot. Az árnyékuk hatalmas fekete madár volt, ijesztőbb és könyörtelenebb: eltakarta az embereket. Akire ráesett az árnyék, az megroppant, lehajtotta a fejét és reszketni kezdett.

Pedig ott volt a puska.

Kétcsövű vadászpuska lógott minden falon, csak le kellett volna akasztani. Állandóan töltve volt.

Az emberek nem tudták, hogy a nagy fehér madaraknak van ilyen árnyékuk.

Ha meg is látták őket egy pillanatra, akkor sem mertek közéjük, löni, mert attól félték, hogy a többiek bosszúból eltakarják a napot.

Csak a rikoitozásuk mutatta útjukat.

Sűrűn lecsaptak a zsákokra. Belevágták kampós csőrüket, a lábukat nekifeszítették, és a szárnyukkal csapkodtak.

Ilyenkor láthatókká váltak.

Legtöbbnek beleakadt a kampós csőre.

Az emberek mintha csak erre vártak volna, odaugrottak, és agyonverték őket.

Mire a zsákokat kocsira rakták, akkorra már egész fürtökben lógtak a nagy fehér madarak.

Szárnyuk kinyúlt, a lábuk se feszült, csak a csőrük maradt változatlanul láthatatlan.

A vetőgépen aludtak.

Apró tojásokat tojtak.

Közvetlenül a vetést megelőző éjszakán beleültek a magtartóba, és három-három tojást hagytak benne. Összesen 366-ot.

Másnap mindegyik a vetőgép fölött keringett.

Rikoltoztak, és olyan gyorsan surrantak, hogy árnyékuk sem volt. Az emberek nagyon örültek.

Simogatták a vetőgépet, csiszolgatták, letörölték, kitisztogatták, de senkinek sem jutott eszébe, hogy a tojásokat összetörje.

Nagyon örültek, hogy nem volt sehol sem árnyék.

Örültek, hogy jó idő van.

Könnyen gurult a vetőgép. Csörömpölt.

A földeken szépen beállították. Apró súlyokat aggattak kis vaskarjaira, hogy minél mélyebbre helyezhesse el a magot.

A kis láncok is meg-megcsörrentek.

Az első fordulónál az apró tojások kerültek a földbe.

A madarak szinte súrolták az emberek fejét. Néha le is szálltak, de árnyékuk így se volt.

Az emberekkel alig lehetett bírni. Éjjel-nappal a vetőgép után lépkedtek, néha egy bottal ráveregettek a tölcsérekre, nehogy megakadjon a mag. Időnként bele is néztek a tartályba.

Magukkal hozták a puskát is, ez volt a rendelet. Föl se vették. Arra meg nem is gondoltak, hogy használják, pedig pár nap eltelté-

vel, amikor a madarak biztonságban érezték a tojásaikat, ismét sok keserűséget okoztak az embereknek. A vetőgépet se simogatták, később még bele is rúgdostak.

Nem tudták elképzelni madarak nélkül az eget, és az életüket, bár annyit bosszankodtak miattuk. Keseregtek, átkozódtak, megbetegedtek, és meghaltak. Tudták, hogy ők már így fogják leélni az életüket.

Ha erre gondoltak, ismét megsimogatták a vetőgépet.